

သဒ်စတိုရီပရောဂျက်စာပေတိုက် အမှတ် (၁၉၁)၊ ပထမထပ်၊ လမ်း ၄၀ (လယ်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ပုံနိပ်

ရွှေပုံနိပ်တိုက် (မြဲ-၀၀၆၃၂၆) အမှတ် (၁၅၃/၁၅၅)၊ သစ်တောဝင်း (အောက်လမ်း) မောင်လေးဝင်းရပ်ကွက်၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ဂျေဂျေဟာ အရာရာကို စူးစမ်းတတ်ပြီး မေးခွန်း တွေလည်း သိပ်မေးတတ်တဲ့ ကောင်လေးပေါ့။ ကောင်းကင်ကြီး ဘာကြောင့်ပြာရတယ်၊ သက်တန့် တွေက ဘာကြောင့် အရောင်စုံ ဖြစ်နေရတယ်၊ ငှက်တွေ ဘာကြောင့် လေပေါ် ပျံကြတယ် ဆိုတာ တွေဟာ သူသိပ်သိချင်တဲ့ မေးခွန်းတွေပါပဲ။

Jay Jay was a very curious young boy and asked a lot of questions. "Why is the sky blue? Why do rainbows have so many colors? How do birds fly?" He asked A LOT of questions!

ဂျေဂျေဟာ ကျောင်းသွားတဲ့လမ်းတစ်လျှောက် ပတ်ဝန်းကျင် ကို အမြဲလေ့လာတယ်။ ပြီးတော့ သူရဲ့ မေးခွန်းပေါင်းများစွာ ကို အမြဲ စိတ်ရှည်ရှည် ဖြေပေးနေတဲ့ ဆရာကြီးကိုလည်း နေ့တိုင်းမေးသတဲ့။ ဒါကို ဆရာကြီးက စိတ်ကျေနပ်နေတာ ပေါ့။

When Jay Jay went to school, he was always observing everything around him. He had dozens of questions for his teacher every day who patiently tried to answer them. The teacher was very pleased with his curiosity.

စူးစမ်းတတ်လွန်းတဲ့ ဂျေဂျေကို အတန်းဖော်တွေက ရှောင်လာ ကြတယ်။ ဂျေဂျေရဲ့ စူးစမ်းမေးမြန်းမှုတွေကို ဖြေရမှာ စိုးထိတ်လာ ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာကြီးကတော့ တခြားသူတွေနဲ့မတူပါဘူး။ အမှန်တရားကို သိရှိဖို့ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းက မေးခွန်းတွေ မေးပြီး ဝေဖန်ပိုင်းခြား စဉ်းစားတွေးခေါ် တတ်ဖို့ပဲလို့ ဆရာကြီးက အားပေးတယ်။ မေးခွန်းတွေ ပိုမေးဖို့နဲ့ အဲ့ဒီမေးခွန်းကနေ ရလာတဲ့ တွေ့ရှိချက်တွေကို ပြန်လည်မျှဝေဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဂျေဂျေဟာ ကျောင်းက နံရံကပ်စာစောင်မှာ စာတိုပေစလေးတွေ ရေးလာတော့တယ်။

Many of Jay Jay's classmates began to avoid him because they couldn't answer his questions. But the school's headmaster was different. He always encouraged Jay Jay to ask more and more questions. "Critical thinking and asking questions is the only way to find the truth," the headmaster said. He asked Jay Jay to share some of the things he had learned from all the questions he asked. From then on, Jay Jay started writing articles for the school newsletter.

တစ်ရက်တော့ ဂျေဂျေတို့ရွာထဲမှာ ကျွဲတွေ၊ နွား တွေဟာ နေမကောင်းဖြစ်ကြပြီး စိုက်ခင်းတွေလည်း ပျက်စီးကုန်ကြသတဲ့။ မြစ်ကမ်းပါးမှာရှိတဲ့ ငါးအများ အပြားလည်း သေဆုံးနေကြတယ်။ ရွာသူ၊ ရွာသား တွေ အကုန်လုံး ဝမ်းနည်းပြီး ကြောက်နေကြတာ ပေါ့။ ဘာများ ဖြစ်လို့ပါလိမ့်နော်။ ဘာကြောင့် ဒါတွေဖြစ်နေရတာပါလိမ့် ဆိုပြီး ဂျေဂျေက တွေး လိုက်တယ်။ ရွာသားအချို့ကလည်း ယုံကြည်ရာကို ပူဇော်ပသကြပြီး ဆုတောင်းကြတာကို မြင်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခြေအနေက ပိုဆိုးလာတယ်။

One day in Jay Jay's village, the buffalos and cows got sick. The paddy fields became a disaster. The fish in the river were also dying. The villagers were sad and afraid. "What is happening and why?" Jay Jay wondered. The villagers began praying for help, but the situation just kept getting worse.

စူးစမ်းတတ်တဲ့ ဂျေဂျေဟာ ဒီပြဿနာကို အဖြေ ရှာမယ်ဆိုပြီး စက်ဘီးလေးနဲ့ ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ မုန့်၊ ရေဘူးနဲ့ မှတ်စုစာအုပ်တွေကို လွယ်အိတ်ထဲ အစုံထည့်ပြီး ရွာထဲကိုလေ့လာတယ်။ ရွာသား တွေကို မေးခွန်းတွေမေးတယ်။ မြစ်ကမ်းပါးနား ကိုသွားတယ်။ မြစ်ကမ်းပါးနား ရောက်တော့ စက်လှေသမားကြီး အကူအညီနဲ့ မြစ်ကြောင်း တစ်လျှောက်ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိထား လေ့လာခဲ့တယ်။

Curious Jay Jay decided to find the cause of the problem. He packed some snacks, a water bottle, and a notebook in his backpack and rode his bike to the village to investigate. He interviewed the villagers. He rode to the riverbank and asked for help from a boatman. The boatman took him up and down the river as he carefully looked around.

ဟော... ပြဿနာရဲ့ အရင်းအမြစ်ကို တွေ့လိုက်ရပါပြီ။ ကြည့်ပါဦး။ မြစ် ထဲကို စီးဝင်နေတဲ့ ရေညစ်ပတ်တွေပေါ့။ ဂျေဂျေတို့ကျောင်းမှာ ရေဆိုးရေညစ် တွေ ဘယ်လို ဒုက္ခပေးတတ်တယ်ဆိုတာ သင်ရတယ်။ အဲဒီစွန့်ပစ်လိုက်တဲ့ အရည်တွေက မြစ်ရေတွေကို ညစ်ပတ်စေပြီး သောက်သုံးမိတဲ့ ကျွဲ၊ နွား၊ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ အပင်တွေဟာ ပျက်စီးရတာပဲ။ ဒီရေဆိုးရေညစ်တွေ ဘယ်က လာတာပါလိမ့်။ စက်လှေသမားကြီးနဲ့ ဂျေဂျေက မြစ်ရေဆန်ပြီး ရေညစ်ပတ် တွေ လာရာကို ရှာကြတယ်။ ဂျေဂျေဟာ ရွာရဲ့မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းက ရွှံ့နွံတော တစ်နေရာမှာ ညစ်ပတ်တဲ့ရေတွေကို သွန်ချနေတဲ့ ဧရာမပိုက်လုံးကြီးကို လှမ်းမြင်လိုက်ပါတော့တယ်။ စက်လှေသမားကြီးက သည်ပိုက်လုံးကြီးတွေက မြို့ငယ်အစွန်မှာရှိတဲ့ စက်ရုံကြီးတွေဆီကလာတာလို့ လက်ညိုးညွှန်ပြလိုက်

Suddenly Jay Jay noticed something that may have been causing these problems. "Aha! Look at how dirty the river water is!" cried Jay Jay. At school, he learned that polluted water could make cattle, plants and people sick. He wondered why the water was so dirty. The boatman took him further up the river to find out where the dirty water was coming from. They came to a place where polluted water was flowing from a big pipe into the river. The boatman pointed to a place far from town where the giant pipe was coming from. And there was the source—the factories!

နောက်နေ့လည်း ရောက်ရော ဂျေဂျေဟာ ကျောင်းနံရံကပ်စာစောင်မှာ စက်ရုံတွေကနေ လာတဲ့ ဧရာမ ပိုက်လုံးကြီးတွေ အကြောင်း၊ အဲ့ဒီ ပိုက်လုံးကြီးတွေထဲကနေ ထွက်လာတဲ့ ရေဆိုးရေညစ်တွေက မြစ်ရေကို ညစ်ပတ် စေပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဘယ်လိုဒုက္ခ တွေ ပေးနေတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်း သတင်း တစ်ပုဒ် ရေးသားလိုက်ပါတယ်။

The next day, Jay Jay wrote an article about the factories and the giant pipe and how it was polluting the river and harming the environment.

K

ကြည့်ပါဦး။ ဂျေဂျေ့ရဲ့ စာလေးကြောင့် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားတွေ သာမက ဆရာ၊ ဆရာမတွေနဲ့ အတူ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးကပါ အံ့သြသွားတော့တာပေါ့။ သူတို့ထင်သလို မကောင်းဆိုးဝါးတွေကြောင့် ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူးဘဲ။ ဂျေဂျေရဲ့ စူးစမ်းလိုစိတ်နဲ့ အမှန်တရား ကို ရှာဖွေလိုစိတ်ကြောင့် အဖြစ်မှန်ကိုသိသွားကြတာပဲ။ ခုဆိုရင် တစ်ကျောင်းလုံးက စိတ်ဝင်တစား ဆွေးနွေး ကြ ပြောဆိုလာကြတယ်။

Not just the students, but also the teachers and the headmaster were incredibly surprised. It turned out that it wasn't the evil river spirits that were causing the problem. Jay Jay found the real cause of the problem because of his curiosity, observation, and willingness to find the truth. Now, the entire school was interested in discussing the issue.

ဂျေဂျေ့ရဲ့ နံရံကပ် စာစောင်လေး ကနေ တစ်ဆင့် ရွာလူကြီးတွေဟာ ပြဿနာ အရင်းခံကို သိသွားကြပြီး အစည်းအဝေးတွေအများကြီးလည်း လုပ်ကြတယ်။ စက်ရုံရှိတဲ့ နေရာကို သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူတွေနဲ့အတူ သွားကြတယ်။ ရေဆိုးတွေ မြစ်ရေထဲကို မစွန့်ပစ်ဖို့ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြတယ်။ စက်ရုံတွေအနေနဲ့ ညစ်ပတ်တဲ့ အဆိပ်ရည်တွေ၊ စွန့်ပစ် ဆီတွေ၊ ရေဆိုးတွေ၊ အမှိုက်တွေကို လွယ်လင့်တကူ မစွန့်ပစ်ဖို့ သတင်းစာတွေကလည်း ပညာပေး ဆောင်းပါးတွေ၊ သတင်းတွေ ရေးကြတယ်။ ဂျေဂျေကလည်း ကျောင်းနံရံကပ် စာစောင်မှာ အချိန်နဲ့ တပြေးညီ သတင်းတွေ၊ သက်ဆိုင်ရာတွေက စက်ရုံရဲ့ စွန့်ပစ်ရေ တွေ မြစ်ထဲကိုမရောက်ဖို့ တားမြစ်နိုင်လိုက်တဲ့ အကြောင်းတွေကို တင်ပြပေးတယ်လေ။ ဒါတွေအားလုံးက သူရဲ့သိလိုစိတ်နဲ့ မေးခွန်းတွေကြောင့် ဖြစ်လာတာပေါ့။

Because of Jay Jay's article, the village leaders from all around the area started holding meetings to find a solution to the problem. They visited the factories together with the authorities and negotiated with the factories to stop polluting the water. The newspapers also started publishing articles about the dangers of polluted water and why it is important not to litter. Jay Jay reported all of it. He wrote about the authorities taking action against the factories to stop polluting the river. And he found out all this information by being curious and asking questions.

စူးစမ်းတတ်တဲ့ ဂျေဂျေဟာ လူအများရဲ့ ချီးကျူးခြင်းကို ခံရပြီး သူငယ်ချင်းတွေကလည်း ဂျေဂျေ့ကို လေးစားအားကျ ချစ်ခင် လာကြတော့တယ်။ သတင်းထောက်လေး တစ်ယောက်အဖြစ် အများက အသိအမှတ် ပြုကြတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘဲ ဂျေဂျေ့ကို ရွာက လူမှုပတ်ဝန်းကျင် အကျိုးပြုဆုကို ချီးမြှင့်တယ်။ ဆရာကြီးက "သားတို့သမီးတို့ အရာရာကို စူးစမ်း လေ့လာကြပါ။ မေးခွန်းတွေ မေးကြပါ။ ဖော်ထုတ် ပြသကြပါ။ ဒါမှ တို့လူမှုပတ်ဝန်းကျင်က တိုးတက်သာယာ လာမှာပေ့ါ" လို့ ဆုံးမသတဲ့။ သတင်းထောက်လေး ဂျေဂျေကတော့ ပျော်လို့မဆုံး တပြုံးပြုံးပေ့ါ။

Jay Jay was then appreciated by a lot of people. His friends loved him very much and were inspired by him. All his peers recognized him as a great journalist. He was even honored by the village with the "Social and Environmental Excellence Award". The headmaster announced, "I urge you all to be curious, to always ask questions, and think critically like Jay Jay so that we will always have a bright future and our community will be more developed." Jay Jay was very happy and proud of what he had accomplished.

ကလေးတို့ ဖြေဆိုရန်မေးခွန်းများ

Questions for Kids:

ပြဿနာတစ်ခုဘာကြောင့်ဖြစ်သလဲဆိုတာကို သိဖို့အတွက် အမှန်တရားကို ရှာဖွေဖူးပါသလား။ ဘာတွေတွေ့ရပါသလဲ။ Have you ever gone searching for the truth to find the cause of a problem? What did you find?

စာသင်ခန်းထဲက ကောလာဟလတွေကို ယုံကြည်လေ့ ရှိပါသလား။

Do you believe the rumors you hear in your classroom? Why or why not?

ရွာသားတွေကို ဂျေဂျေက ဘယ်လိုမေးခွန်းတွေ မေးမယ်လို့ ထင်သလဲကွယ်။

What kind of questions do you think Jay Jay asked the villagers?

လူတွေဟာ အမှန်တရားကို သိဖို့အရေးကြီးတယ်လို့ ဘာကြောင့်ထင်ပါသလဲ။

Why do you think it is important for people to find the truth?

သတင်းထောက်တစ်ယောက် ဘာလုပ်ပါသလဲ။ ဘာကြောင့် အရေးကြီးတယ်လို့ ထင်ပါသလဲ။

What does a journalist do and why is it important?